

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

Î N C H E I E R E

cu privire la cererea de accelerare

a examinării cauzei

Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor împotriva Ministerului
Educației, Culturii și Cercetării și a Bisericii Ortodoxe din Moldova
„Mitropolia Moldovei”

(contestarea actului administrativ)

(Dosarul nr. 3ra-998/23
NR. PIGD 2-13106823-01-3ra-02102023)

Cererea de accelerare a examinării recursului admisă, deoarece
examinarea cauzei durează de 14 ani, inclusiv 15 luni la CSJ, ea a fost
anterior remisă la rejudecare de patru ori, iar natura litigiului cere o
examinare mai rapidă.

06 ianuarie 2025

Copia corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererea de accelerare a examinării cauzei intentate de Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,

Vladislav Gribincea

Lilia Roic-Botezatu, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 06 iulie 2010, Mitropolia Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor (Mitropolia Basarabiei) a depus o cerere de chemare în judecată, ulterior completată împotriva Ministerului Culturii și Turismului, și a Bisericii Ortodoxe din Moldova „Mitropolia Moldovei” (Mitropolia Moldovei), cu privire la anularea contractului de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor eclesiastice de istorie și cultură din 04 ianuarie 2003, și a contractului de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională din 10 septembrie 2008, precum și obligarea furnizării materialelor de lucru ce au stat la baza semnării acestor contracte administrative.

2. La 24 mai 2012, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată. La 30 ianuarie 2013, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul declarat de către Mitropolia Basarabiei, a casat hotărârea și a trimis cauza spre rejudecare la judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

3. La [19 decembrie 2014](#), Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, a respins cererea de chemare în judecată, ca neîntemeiată și tardivă.

4. La 12 mai 2015, Curtea de Apel Chișinău a repus în termen apelul declarat de către Mitropolia Basarabiei. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din [17 mai 2016](#), a fost admis apelul declarat de către Mitropolia Basarabiei, casată hotărârea instanței de fond și pronunțată o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a acțiunii. Instanța a declarat nul contractul de colaborare din 04 ianuarie 2003, în partea ce se referă la edificiile de cult care au statut de monumente ocrotite de stat și se află în posesia parohiilor din cadrul Mitropoliei Basarabiei. În rest, acțiunea a fost respinsă. La [18 ianuarie 2017](#), Curtea Supremă de Justiție a admis recursul declarat de Mitropolia Basarabiei, a casat decizia Curții de Apel Chișinău și a remis cauza spre rejudecare în curtea de apel.

5. La [14 decembrie 2017](#), Curtea de Apel Chișinău a admis apelul Mitropoliei Basarabiei. Instanța a casat hotărârea judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 19 decembrie 2014, în partea respingerii acțiunii ca tardivă, și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a respins acțiunea ca neîntemeiată. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din [30 mai 2018](#), au fost admise recursurile Mitropoliei Basarabiei și a Mitropoliei Moldovei, a fost

casată decizia din 14 decembrie 2017, iar cauza a fost din nou trimisă la o nouă judecare la Curtea de Apel Chișinău.

6. La [22 noiembrie 2018](#), Curtea de Apel Chișinău a respins apelul declarat de Mitropolia Basarabiei și a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău din 19 decembrie 2014. La [26 iunie 2019](#), Curtea Supremă de Justiție a casat decizia instanței de apel și a remis cauza la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

7. La [30 decembrie 2020](#), Curtea de Apel Chișinău a admis în parte apelul declarat de Mitropolia Basarabiei. Instanța a casat hotărârea instanței de fond și a pronunțat o hotărâre nouă prin care acțiunea a fost admisă parțial. Ea a declarat nul contractul de colaborare din 04 ianuarie 2003, precum și contractul de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională încheiat la 10 septembrie 2008 între Ministerul Culturii și Turismului și Mitropolia Moldovei. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată. La [18 octombrie 2021](#), Curtea Supremă de Justiție a casat decizia din 30 decembrie 2020 și a remis din nou cauza la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

8. La [05 aprilie 2023](#), Curtea de Apel Chișinău a admis apelul, a casat hotărârea primei instanțe din 19 decembrie 2014 și s-a emis o nouă decizie prin care a admis acțiunea Mitropoliei Basarabiei. Instanța a anulat contractul de colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor eclesiastice de istorie și cultură din 04 ianuarie 2003 și contractul de transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională încheiat la 10 septembrie 2008 între Ministerul Culturii și Turismului și Mitropolia Moldovei.

9. La 25 aprilie 2023, Mitropolia Moldovei a depus cerere de recurs nemotivată. La 25 iulie 2023, Mitropolia Moldovei a depus recursul motivat.

10. Cauza a parvenit la Curtea Supremă de Justiție la 02 octombrie 2023. În aceeași zi, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului raportor Aliona Miron. La 18 martie 2024, cauza a fost repartizată judecătorului Diana Stănilă, deoarece judecătorul Aliona Miron a fost aleasă membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Ședința de judecată pentru examinarea recursului a fost fixată pentru 26 iunie 2024, însă a fost amânată pentru 20 noiembrie 2024, iar mai apoi pentru 07 mai 2025.

11. La 19 decembrie 2024, Mitropolia Basarabiei a depus cerere de accelerare a procedurii de examinare a recursului. Ea a indicat că prezenta cauză se află pe rolul instanțelor de judecată mai peste 14 ani. În această cauză au fost adoptate mai multe decizii ale Curții Supreme de Justiție. În opinia recurentului, cauza trebuie examinată cu prioritate și cu precădere, din motivul duratei excesive de examinare a cauzei, dar și din cauza abuzurilor Mitropoliei Moldovei, care continuă persecuțiile preoților și parohiilor Mitropoliei Basarabiei care își desfășoară

activitatea în lăcașele de cult transmise Mitropoliei Moldovei prin actele contestate.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

12. Art. 195 din Codul administrativ prevede următoarele:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171”.

13. Art. 192 alin. (1¹), (1²) din Codului de procedură civilă prevede următoarele:

„(1¹) În situația în care, la judecarea unei cauze concrete, există pericolul de încălcare a termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa instanței care examinează cauza în fond o cerere privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile lucrătoare, de către un alt judecător sau de un alt complet de judecată decât cel care examinează cauza.

(1²) Instanța decide asupra cererii de la alin. (1¹) printr-o încheiere motivată, prin care fie obligă instanța care judecă cauza în fond să întreprindă un act procesual, stabilind, după caz, un anumit termen pentru accelerarea procedurii, fie respinge cererea. Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

14. Examinarea recursului a fost îngreunată de numărul mare de funcții vacante de judecător al Curții Supreme de Justiție, în care în prezent activează efectiv doar opt judecători din 19 câți ar trebui să activeze conform legii. Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află în prezent peste 6.000 de dosare, dintre care peste 3.400 sunt civile. Unele dintre acestea au fost depuse încă în anul 2022.

15. Judecătorul Diana Stănilă are în procedură 875 de cauze ce urmează a fi examinate în ordine de recurs. Pe lângă aceasta, judecătorul este membru al completelor de judecată speciale care examinează contestațiilor declarate în temeiul Legii nr. 26 din 10 martie 2022, Legii nr. 65 din 30 martie 2023 și a Legii nr. 252 din 17 august 2023 (care se referă la evaluarea externă a justiției). De asemenea, judecătorul Diana Stănilă examinează în primă instanță contestațiile depuse împotriva Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, având fixate mai multe ședințe publice. Ultimele categorii de cauze se examinează în termen restrâns și în ședințe de judecată cu participarea părților.

16. Această cauză a fost intentată la 06 iulie 2010, cu mai mult de 14 ani în urmă. Curtea Supremă de Justiție a trimis cauza la rejudecare de patru ori. Cauza a ajuns din nou la Curtea Supremă de Justiție cu mai mult de 15 luni în urmă. După primirea dosarului ultima dată, Curtea Supremă de Justiție a programat examinarea recursului de trei ori, însă de fiecare dată examinarea a fost amânată. Ultima dată,

la 20 noiembrie 2024, ședința a fost amânată pentru o perioadă de peste cinci luni, până la 07 mai 2025 (a se vedea para. 10). Durata totală de examinare a cauzei, coroborat cu aflarea recursului pe rol mai mult de 12 luni și numărul ședințelor amânate justifică admiterea cererii de accelerare, în pofida circumstanțelor menționate în para. 14 și 15.

17. Completul mai notează că acest litigiu se referă la acordarea în favoarea unui cult religios a posesiei și folosinței unor lăcașuri de cult. Reclamantul susține că acest fapt îi încalcă drepturile. Instanța de apel a anulat actele care acordau dreptul la această posesie și folosință. Incertitudinea legată de această situație juridică, care durează de peste 14 ani și poate determina dificultăți zilnice, cere o soluționare mai rapidă a cauzei. Examinarea mai rapidă este impusă și de faptul că cauza a fost trimisă la rejudecare de patru ori (*mutatis mutandis* hot. CtEDO [Deservire SRL v. Moldova](#), 2009, § 46 și 48).

18. Având în vedere situația descrisă mai sus, ținând cont de provocările cu care se confruntă Curtea Supremă de Justiție, inclusiv sarcina sporită de lucru per judecător, completul nu poate stabili un termen foarte scurt pentru examinarea recursului. Atunci când a admis recent câteva cereri de accelerare, completul a oferit cel puțin patru săptămâni pentru acesta. Având în vedere perioada estivală și complexitatea acestei cauze, care justifică acordarea a unei perioade mai lungi, completul obligă Curtea Supremă de Justiție să examineze recursul până la 07 martie 2025.

19. Din aceste motive în conformitate cu art. 195 și art. 230 din Codul administrativ, art. 192 alin. (1²) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite cererea Mitropoliei Basarabiei privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei nr. 3ra-998/23 în ordine de recurs;

Obligă Curtea Supremă de Justiție să examineze recursul în cauza nr. 3ra-998/23 până la 07 martie 2025.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Vladislav Gribincea

Lilia Roic-Botezatu